

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Croesvs Et Codrvs. hoc est, Copiæ Et Inopiæ Damna vel
Lvcra, à bono iustoq[ue] Mundi Governatore Deo
Distribvta**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1648

§. 4. Diuitiæ, sunt causa multorum criminum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52359)

laudo, nondum habere certam sedem & immobilem. Qui sordido vehiculo erubescit, pretioso gloriabitur. Parum adhuc profeci, nondum audeo frugalitatem palam ferre, etiam nunc curo opiniones viatorum. Vides vermem superbiae? Vides quid ex opum aestimatione sentiant ij, qui ceteris sunt sapientiores?

§. IV.

Diuitia, sunt causa multorum criminum.

Quid illis continget, quos diuitiae regunt, & agunt quod volunt? Qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem & desideria multa, & noxia, quae mergunt homines in interitum & perditionem. Pecunia delectat, non times, ait S. Augustinus, Bona res est pecunia, bona res est magna pecunia. Incidunt homines in tentationes, non times? In desideria multa incidunt sulta, & noxia, non times? Desideria quod ducunt, time. Quid est quod ducunt? Quae mergunt, inquit, homines in interitum & perditionem. Et adhuc sardus es? Interitum & perditionem non times? Sic Deus tonat, & stertis? Ceterum his, qui iam diuites sunt adhuc, consilium dedit Apostolus; Praecipe, inquit, diuitibus huius mundi, non superbe sapere. Vermis diuitiarum superbia est. Difficile est, ut non sit superbus, qui diues est. Tolle superbiam, diuitia

1. Tim. 6.

S. Aug.
hom. 13.

non

non nocebunt. Sed attende, quid inde facere debeas, ne vacet apud te, quod largitus est Deus: Non superbe sapere. Ista vitia tolle, neq; spera in incerto diuitiarum. Tolle & hoc vitium, Omne pomum, omne granum, omne frumentum, omne lignum habet vermem suum, & alius est vermis mali, alius pyri, alius fabæ, alius tritici; vermis autem diuitiarum est superbia, ex eiusdem Patris testimonio. Quid ita? Qui nummos habet, habet quo se vestiat splendide, quò splendide epuletur, quò splendide ædificet, quò magnos famulorum greges alat, quò magnificas pompas instruat, quò se aliorum ope, alios autem sua indigere existimet. Hinc se circumspicit, alios contemnit: hinc alta cogitat, & nullis se non sufficere sumtibus arbitratur. Phryne meretrix facta est, vt fieret opulenta; opulenta euasit, vt fieret superba; & quidem vt de ipso turpissimo quæstu superbiret. Nam, teste Athenæo, Thebas se muris circumdaturam pollicebatur, si hæc scriberent: *Alexander euertit, Phryne meretrix reparauit.* En quantæ superbix radix è pecunia? Nimirum grauis viri verbum est: *Nemo vult esse diues, nisi vt infletur inter eos, inter quos vinit: & superior illis videatur.* Postquam

Athen.
l. 12. c. 22.

S. Aug in
Psal. 48.

quam ergo diues factus est, postquam inflatus est, iniquitatem apponit super iniquitatem, ut dici possit: *Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum.* Sunt enim, ait D. Augustinus, mali, sed macie mali, ideo mali, quia macri: id est, exiles, exiguitate quadam necessitatis affecti, & ipsi mali, & damnandi. Ferenda est enim magis omnis necessitas, quam perpetranda aliqua iniquitas. Tamen aliud est de necessitate peccare, aliud in abundantia. Pauper mendicus furtum facit, ex macie processit iniquitas. Diues abundans rebus tantis, quare diripit res alienas? Illius iniquitas ex macie, huius ex adipe processit. Ideo macro cum dicitis: *Quare hoc fecisti?* humiliter afflictus & abiectus respondet: *Necessitas coegit me.* Quare non timuisti Deum? *Egestas compulit.* Dic diuiti, *Quare hec facis?* & non times Deum? Si tamen tantus es, qui possis dicere, vide si vel dignatur audire: vide si non etiam in te ipso prodiet iniquitas ex adipe eius. Iam enim preceptoribus, & correptoribus suas inimicitias indicunt; & fiunt inimici verum dicentibus; iam sueti palpari verbis adulantium, aure molli, corde non sano. Quis dicit diuiti: *Male fecisti rapiendo res alienas?* Aut forte si ausus fuerit aliquis dicere, & talis est, cui non possit ille resistere,

Psal. 72.
S. Augustinus, in
Psal. 72.

re, quid respondet? Totum in contemptu Dei loquitur. Quare? quia superbus est. Quare? quia pinguis est. Quare? quia deuotus ad victimam est. Prodyt quasi ex adipe iniquitas eorum. Transierunt in dispositionem cordis. Ibi intus transierunt. Quid est, transierunt? Excesserunt metas humani generis, homines se pariter ceteris non putant. Transierunt, inquam, metas humani generis. Quando dicis tali homini Frater tuus est iste pauper, eosdem parentes habuistis, Adam & Euam: noli attendere turpem rem tuam, in quo eleuatus es: & si te circumstant familia, & si numerosum aurum & argentum, etsi domus marmorata continet, et tecta laqueata contegunt, simul te & pauperem contegit tectum mundi calum: sed diuersus es à paupere rebus non tuis, extrinsecus appetitis. Te in illis vide, non illa in te. Attende te ipsum qui sis ad pauperem: te ipsum, non quod habes. Quid enim despicias fratrem? In visceribus matrum uestrarum ambo nudi fuistis. Certe etiam cum de ista vita exieritis, & ista carnis exuta anima fuerint patrefacta, dignoscantur ossa diuitis & pauperis. De conditione loquitur aequali, de ipsa sorte generis humani, in qua omnes nascuntur. Et diues enim hinc fit, & pauper non semper hinc erit. Et sicut diues non

uenit

venit dives, sic nec dives abscedit. Idem ipse utriusque introitus, & par exitus. Addo, quod forte mutabitis vices. Sicut dives ille epulo, & pauper Lazarus mutaverunt. Quæ à S. Patre dicta sunt, ut ostenderet, vermè diuitiarum esse superbiam, quæ ex adipe prodit, & ipsâ pauperum, quos despicit, comparatione detumescit, videt enim eorum finem suo esse meliorem; unde cognoscere potest, etiâ principia eorum suis principijs præstare. Nam sicut inopia est virtutum occasio, ita diuitiæ omnibus criminibus viam aperiunt. Quid enim mores magis corrumpit, quam nummi? Nam, ut vidimus, non nisi qui nummos habent, superbè vestiuntur. Sine pecunia nulla emitur purpura; gemmæ, armillæ, torques, pretio constant. Inopia non patitur habitum sumtu insolentem. Comotationes, conuiuia, ebrietates, ibi abundant, ubi abundant facultates. Vbi maior auri copia, ibi maior auaritia: & *quantò minus rerum, tantò minus est cupiditatis*. Hinc lites, hinc rixæ, hinc cædes, hinc odia & bella oriuntur. Qui habet satis, non indiget labore; otio igitur est obnoxius. At otiosus quid est, nisi puluinar diaboli? libidinis lectus, ager vitiorum. Eapropter & olim ho-

mines ante diluuium ex abundantia rerum in otium; ex otio in luxum; ex luxu in lamentabilem illam totius mundi calamitatem inciderunt. In Brasilia barbari, quia ob cæli clementiam nec vestitu indigent ad frigora arcenda, nec aratro ad victum comparandum, sed omnia sponte proueniunt, idcirco omnibus flagitijs cooperti sunt, & ritu bestiarum degunt. Nempe vbi maior egestas, maior honestas; & abundantia rerum, inopia est virtutum. caret ergo multis pedicis paupertas, quæ cum rerum affluentia remouet materiam superbiæ, ac omnium vitiorum. Cristas igitur demittit diues si seipsum rectè aspicit.

§. V.

Diuitiarum vanitas, ab exemplo Alarici Gothorum Ducis.

Paul. Diacon. lib. 13. hist. miscell. & Baron. An. 411.

Supercilium etiam ponere docetur, si ad finem respicit, omnis enim pompa diuitiarum, vno temporis momento, cum vitabit. Exemplum in Alarico Gothorum Duce exhibet Paulus Diaconus. Is Alaricus pecuniarum copia inflatus magis, quam plenus, totos se auri non acervos, sed montes possidere, omnem humanam opinionem excedentes, glorianter admodum iactabat.

Uti que